

Entwicklung von Aktivitäten der Sprachmittlung im DaF-Unterricht

(DGD 59)

Dr. Nancy Kontomitrou

Fachbereich für Deutsche Sprache und Literatur

Nationale und Kapodistrias-Universität Athen

Sprachmittlung im Gemeinsamen europäischen Referenzrahmen für Sprachen (Europarat 2001)

- Mündliche Sprachmittlung
- Schriftliche Sprachmittlung

- Strategien der Sprachmittlung

Mündliche Sprachmittlung

- „Simultan-Dolmetschen (Konferenzen, Besprechungen, Reden usw.);
- Konsektiv-Dolmetschen (Begrüßungsansprachen, Führungen usw.);
- informelles Dolmetschen:
- für ausländische Besucher im eigenen Land
- für Muttersprachler im Ausland
- in sozialen und in Dienstleistungssituationen für Freunde, Familienangehörige, Kunden, ausländische Besucher usw.
- von Schildern, Speisekarten, Anschlägen usw.“ (Europarat 2001)

Schriftliche Sprachmittlung

- „genaue Übersetzung (z. B. von Verträgen, juristischen und wissenschaftlichen Texten usw.);
- literarische Übersetzung (Romane, Dramen, Gedichte, Libretti usw.);
- Zusammenfassung der wesentlichsten Punkte (Zeitungs- und Zeitschriftenartikel usw.) in der L2 oder zwischen L1 und L2;
- Paraphrasieren (Fachtexte für Laien usw.).“ (Europarat 2001)

Strategien der Sprachmittlung: „Planung, Ausführung, Evaluation, Korrektur“ (Europarat 2001)

Mediation im Begleitband des Gemeinsamen europäischen Referenzrahmens für Sprachen (Council of Europe 2020)

„Bei Mediation agieren die Nutzenden / Lernenden als sozial Handelnde, die Brücken bauen und dazu beitragen, Bedeutung zu konstruieren oder zu vermitteln, manchmal innerhalb einer Sprache, manchmal zwischen Modalitäten (z.B. von gesprochener Sprache zu Gebärdensprache oder umgekehrt in modalitätenübergreifender Kommunikation) und manchmal von einer Sprache zur anderen (sprachenübergreifende Mediation)“
/Council of Europe 2020: 112)

Mediationsaktivitäten

- Mediation von Texten
- Mediation von Konzepten
- Mediation von Kommunikation

Mediationsstrategien:

- Strategien, um ein neues Konzept zu erläutern
- Strategien zur Vereinfachung eines Textes

1. Mediation von Texten

- a) Spezifische Informationen weitergeben
- b) Daten erklären
- c) Verarbeitung von Texten
- d) Einen geschriebenen Text übersetzen
- e) Notizen anfertigen
- f) Persönliche Reaktion auf kreative Texte
- g) Analyse und Kritik auf kreative Texte

a) Spezifische Informationen weitergeben

- Relevante Inhalte / notwendige Informationen (nicht die Hauptideen)

z.B. relevante Informationen aus Ankündigungen übermitteln / Anweisungen übermitteln / spezifische Informationen aus Informationstexten oder längeren komplexen Texten übermitteln (Vgl. Council of Europe 2020: 115)

Beispiel 1: Spezifische Informationen weitergeben

Relevante Informationen aus Ankündigungen übermitteln

Ein Erasmus-Student, den Sie vor einer Woche kennen gelernt haben, hat den Sprachkurs „Sprache IV“ und die Lehrveranstaltung „Literaturtheorie“ gewählt. Auf der Internetseite des Fachbereichs für Deutsche Sprache und Literatur gibt es die folgende Ankündigung, die in griechischer Sprache zur Verfügung steht. Schreiben Sie dem Erasmus-Studenten eine E-Mail und informieren Sie ihn über die Informationen, die ihn interessieren könnten.

ANTI για το μάθημα

DGC 48: Θεωρία και Πρακτική της Μετάφρασης

θα προσφερθεί το μάθημα

DGC 51: Θεωρία της Ανάγνωσης

ANTI για το μάθημα

DLB 73: Συγκριτική Γραμματολογία, Παγκόσμια/Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία

θα προσφερθεί το μάθημα

DLB 68: Θεωρία της Λογοτεχνίας: Αρχές Ανάλυσης και σύγχρονα Ρεύματα

Το μάθημα DGA 35: Κειμενογλωσσολογία ΔΕΝ θα προσφερθεί

Σε αυτό το πλαίσιο υπήρξαν και μικρές αλλαγές σε αίθουσες και ώρες διδασκαλίας μαθημάτων του GRUNDSTUDIUM! Και συγκεκριμένα το μάθημα 65DLY26: Θεωρία της Λογοτεχνίας θα πραγματοποιείται Πέμπτες, στις 12.00 στην αίθουσα 739, ενώ το μάθημα SPRIV: Γλώσσα 4 θα πραγματοποιείται Πέμπτες, στις 09.00 στις αίθουσες 635 (Κλιμάκιο Α έως Πεπ) και 737B (Κλιμάκιο Πετ έως Ω).

Beispiel 2: Spezifische Informationen weitergeben

Informationen aus längeren komplexen Texten übermitteln

Ihre Freundin Julianne möchte dem 12-jährigen Sohn ihrer griechischen Nachbarin ein Buch zum Geburtstag kaufen. Schicken Sie ihr eine **E-Mail** (80 Wörter)! Gehen Sie dabei auf folgende Punkte ein:

- Schlagen Sie ihr vor, das Buch „Zwölf vor zwölf“ von Evgenios Trivizas zu kaufen.
- Erklären Sie ihr anhand der Informationen aus der Buchrezension unten, warum es Ihrer Meinung nach für einen 12-jährigen Jungen interessant ist.

Unterschreiben Sie Ihre E-Mail als Christina/Christos.

Δώδεκα παρά δώδεκα

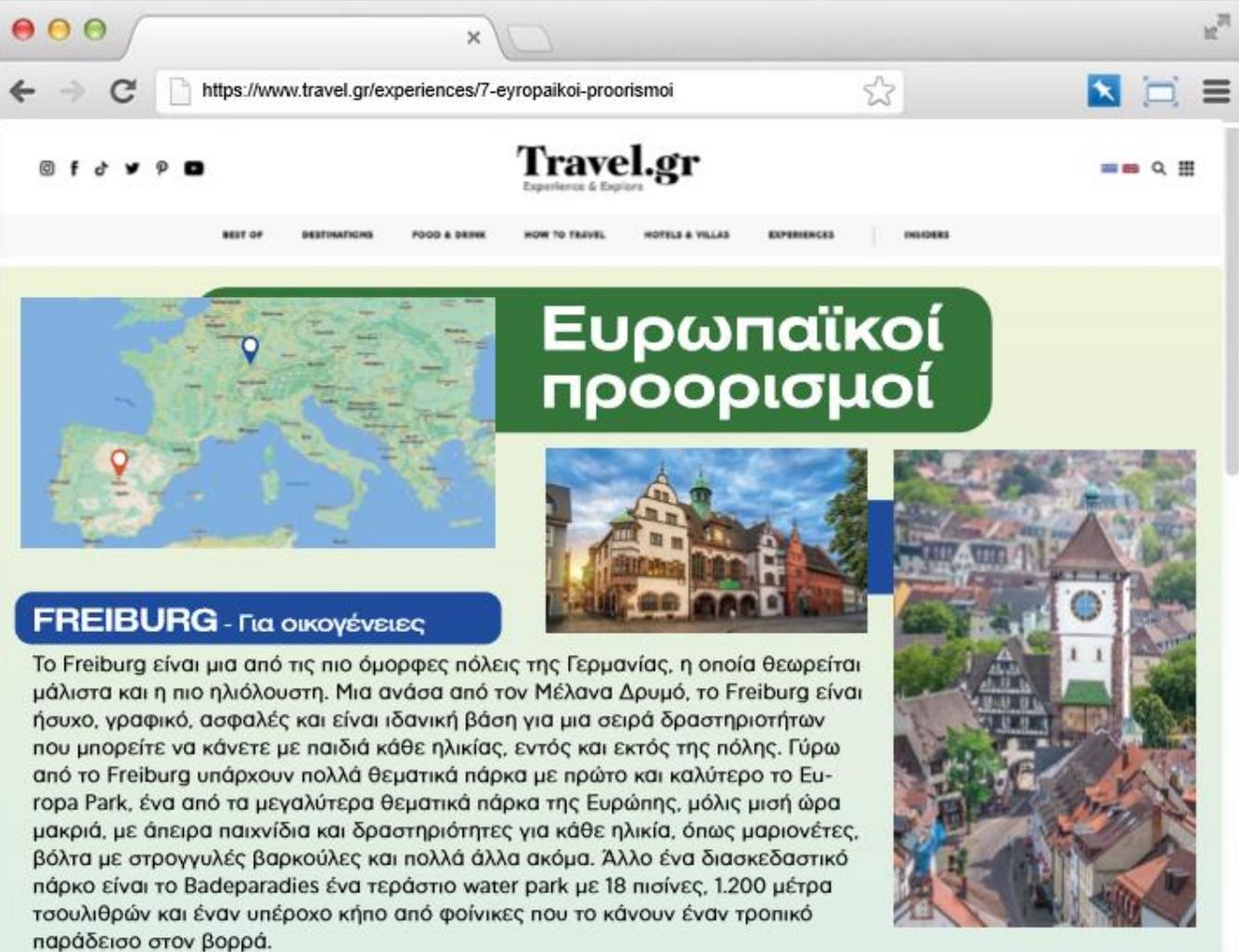
Παραμονή Πρωτοχρονιάς, στις δώδεκα παρά δώδεκα, συμβαίνει κάτι το φανταστικό που επηρεάζει ολόκληρο τον κόσμο. Συναντιούνται ο Νέος Χρόνος, ο οποίος ανυπομονεί να πάρει στα χέρια του τις τύχες του κόσμου, και ο Παλιός Χρόνος, ο οποίος αρνείται να παραδεχτεί ότι πρέπει να αποχωρήσει. Έτσι, αποφασίζει ο Παλιός Χρόνος να δολοφονήσει τον Νέο. Στην πάλη, και ενώ το σύμπαν βρίσκεται στα πρόθυρα του χάους, συμμετέχουν όλοι οι πρωταγωνιστές του παλιού παρελθόντος. Άνθρωποι της αρχαίας εποχής, Ρωμαίοι, πολεμιστές του Μεσαίωνα, διάφοροι ηγεμόνες, αλλά και φυλακισμένοι, πειρατές, και άλλοι πολλοί. Δεν λείπουν τα ζώα, όπως οι πιγκουίνοι, ένας λευκός μονόκερος, καθώς και δεινόσαυροι. Όλοι αυτοί παίρνουν μέρος στη διαμάχη μεταξύ του παλαιού και του νέου. Δώδεκα λεπτά πριν από τα μεσάνυχτα η σύγκρουση μεταξύ μέλλοντος και παρελθόντος κορυφώνεται με συναρπαστικό τρόπο...

Beispiel 3: Spezifische Informationen weitergeben

3.3 Reiseziele in Europa (Seite 11)

B1	Ihr deutscher Freund möchte mit seiner Familie Freiburg besuchen. Informieren Sie ihn anhand des Textes über den Europa-Park bei Freiburg.	Ihr deutscher Freund möchte mehr über Madrid wissen. Informieren Sie ihn anhand des Textes darüber.
B1	Ihr deutscher Freund wird bald Freiburg besuchen. Informieren Sie ihn anhand des Textes darüber, wo Freiburg liegt und warum diese Stadt schön ist.	Ihr deutscher Freund wartet auf seinen Besuch in Madrid. Informieren Sie ihn anhand des Textes über die Museen, die die Stadt bietet.

3.3 Reiseziele in Europa

Ευρωπαϊκοί προορισμοί

FREIBURG - Για οικογένειες

Το Freiburg είναι μια από τις πιο όμορφες πόλεις της Γερμανίας, η οποία θεωρείται μάλιστα και η πιο ηλιόλουστη. Μια ανάσα από τον Μέλανα Δρυμό, το Freiburg είναι ήσυχο, γραφικό, ασφαλές και είναι ιδανική βάση για μια σειρά δραστηριοτήτων που μπορείτε να κάνετε με παιδιά κάθε ηλικίας, εντός και εκτός της πόλης. Γύρω από το Freiburg υπάρχουν πολλά θεματικά πάρκα με πρώτο και καλύτερο το Europa Park, ένα από τα μεγαλύτερα θεματικά πάρκα της Ευρώπης, μόλις μισή ώρα μακριά, με άπειρα παιχνίδια και δραστηριότητες για κάθε ηλικία, όπως μαριονέτες, βόλτα με στρογγυλές βαρκούλες και πολλά άλλα ακόμα. Άλλο ένα διασκεδαστικό πάρκο είναι το Badeparadies ένα τεράστιο water park με 18 πισίνες, 1.200 μέτρα τσουλιθρών και έναν υπέροχο κήπο από φοίνικες που το κάνουν έναν τροπικό παράδεισο στον βορρά.

3.3 Reiseziele in Europa (Seite 11)

B1	<ul style="list-style-type: none">Ihr deutscher Freund möchte mit seiner Familie Freiburg besuchen. Informieren Sie ihn anhand des Textes über den Europa-Park bei Freiburg.	<ul style="list-style-type: none">Ihr deutscher Freund möchte mehr über Madrid wissen. Informieren Sie ihn anhand des Textes darüber.	B2
B1	<ul style="list-style-type: none">Ihr deutscher Freund wird bald Freiburg besuchen. Informieren Sie ihn anhand des Textes darüber, wo Freiburg liegt und warum diese Stadt schön ist.	<ul style="list-style-type: none">Ihr deutscher Freund wartet auf seinen Besuch in Madrid. Informieren Sie ihn anhand des Textes über die Museen, die die Stadt bietet.	B2

ΜΑΔΡΙΤΗ - Η πιο πολύχρωμη πρωτεύουσα της Ευρώπης

Η Μαδρίτη, που βρίσκεται στην καρδιά της Ισπανίας, είναι μια ηλιόλουστη, έντονη, ιστορική, πολυπολιτισμική πρωτεύουσα, που ενώνει μαγευτικά τη μεσογειακή γοητεία με τις αξίες της Δύσης, τα καλλιτεχνικά αριστουργήματα από τα χρόνια της Αναγέννησης μέχρι σήμερα. Είναι μια πόλη κοσμοπολίτικη, με τόσο ανεξάντλητη νυχτερινή ζωή που όμοιά της δύσκολα θα βρείτε σε άλλα σημεία της Ευρώπης. Στην ισπανική πρωτεύουσα, δύο μεγάλα και σπουδαία μουσεία κονταροχτυπιούνται για την πιο εξέχουσα θέση στις καρδιές των ταξιδιωτών. Ίσως το Prado να είναι το διασημότερο, αλλά το Εθνικό Μουσείο Reina Sofía καταφέρνει να υποδέχεται περισσότερους επισκέπτες σε ετήσια βάση, φιλοξενώντας το πιο σημαντικό αντιπολεμικό έργο στην παγκόσμια ιστορία, την Guernica του Πάμπλο Πικάσο, η οποία απεικονίζει την καταστροφή της μικρής ομώνυμης ισπανικής πόλης από τον στρατό της φασιστικής Ιταλίας το 1937.

Travel.gr

ΣΧΕΤΗΜΑ ΜΕ ΕΜΑΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΕΓΓΡΑΦΗ [Ευρώπη το email σας](#)

Beispiel 4: Spezifische Informationen weitergeben

- Sie diskutieren mit Ihrem deutschen Freund / Ihrer deutschen Freundin über Tage der offenen Tür. Berichten Sie ihm/ihr auf Grundlage des folgenden griechischen Textes über den Tag der offenen Tür an der Nationalen und Kapodistrias-Universität Athen.

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών έχει καθιερώσει την Ημέρα «Ανοικτών Πυλών» για την επίσκεψη μαθητών και μαθητριών Λυκείου στις Σχολές και στα Τμήματα του Πανεπιστημίου. Στόχος της πρωτοβουλίας είναι η ενημέρωση των μαθητών/τριών για το αντικείμενο σπουδών που τους ενδιαφέρει και η ξενάγησή τους στους πανεπιστημιακούς χώρους.

Κατά την ημέρα αυτή, οι Σχολές/Τμήματα του Ε.Κ.Π.Α. θα υποδέχονται τους μαθητές και μαθήτριες, με τη συνοδεία των καθηγητών τους, για δίωρες ξεναγήσεις μετά από κράτηση θέσεων σε προκαθορισμένη ώρα. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης, με τη συνδρομή καθηγητικού και διοικητικού προσωπικού του Ε.Κ.Π.Α., καθώς και εθελοντών φοιτητών, οι μαθητές και μαθήτριες θα ενημερώνονται για το επιστημονικό αντικείμενο της Σχολής/Τμήματος, τις επαγγελματικές προοπτικές που παρέχει, τα διδασκόμενα μαθήματα, τις ερευνητικές και λοιπές ακαδημαϊκές δραστηριότητες, θα επισκέπτονται τους ακαδημαϊκούς χώρους (αίθουσες διδασκαλίας, εργαστήρια, βιβλιοθήκες, μουσεία) και θα παρακολουθούν άλλες δράσεις σύμφωνα με το πρόγραμμα που θα διαμορφώσει κάθε Σχολή/Τμήμα. Ως Ημέρα «Ανοικτών Πυλών» του Ε.Κ.Π.Α. για το έτος 2019 ορίζεται η 1η Μαρτίου.

<http://www.gs.uoa.gr/anoiktes-pyles.html>

(Nach: Kontomitrou 2022: 24/25)

- Kommunikatives Ziel und Merkmale des Ausgangstextes
- Kommunikatives Ziel und Merkmale der Zielttextes
- Relevante Informationen
- Zusätzliche Informationen des Zielttextes
- Sprachliche Mittel des Ausgangstextes
- Sprachliche Mittel des Zielttextes

Aufgabe: Entwickeln Sie auf der Grundlage des folgenden Textes eine sprachmittelnde Sprachaktivität (Ziel: Spezifische Informationen weitergeben)

Τα παιδιά παίζουν και ανακαλύπτουν τον κόσμο στον Βοτανικό Κήπο!

Το Πρόγραμμα «Καλοκαιρινές διακοπές» των παιδιών θα πραγματοποιηθεί από τις 27 Αυγούστου έως τις 7 Σεπτεμβρίου στο πανέμορφο δάσος, στον υπέροχο Βοτανικό Κήπο στο Χαϊδάρι. Απευθύνεται σε παιδιά από 5 έως 14 ετών.

Στόχος του Προγράμματος «Καλοκαιρινές διακοπές»

Οι υπεύθυνοι του Προγράμματος φροντίζουν ώστε τα παιδιά να έρθουν σε επαφή με τη φύση, να εξοικειωθούν με την Τέχνη και να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες. Μουσικές, τραγούδια, χοροί, παραμύθια και μύθοι εμπλουτίζουν την πολιτισμική εμπειρία των παιδιών, καλλιεργούν την επικοινωνία, βοηθούν στην έκφραση των συναισθημάτων και ενισχύουν τη συνύπαρξη με άλλα συνομήλικα παιδιά.

Δραστηριότητες του Προγράμματος «Καλοκαιρινές διακοπές»

08.00 έως 08.50: Οι «Καλοκαιρινές διακοπές» υποδέχονται τα παιδιά.

09.00: Αρχίζουν τα «παιχνίδια καλημέρας». Όλα τα παιδιά συμμετέχουν στα παιχνίδια αυτά, ώστε να γνωριστούν, να χωριστούν σε ομάδες ανάλογα με την ηλικία τους και να προσανατολιστούν στον χώρο.

Στη συνέχεια, ακολουθούν τα εργαστήρια. Τα παιδιά, ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα που ανήκουν, παρακολουθούν μέσα στην ημέρα 3 καλλιτεχνικά εργαστήρια.

Η Τετάρτη είναι ημέρα περιπάτου και παρατήρησης. Προβλέπονται όμορφες δράσεις στον κήπο, όπου τα παιδιά ζωγραφίζουν στη φύση, φυτεύουν δέντρα ή λουλούδια, γνωρίζουν πουλιά, κ.ά.

Καθημερινά το εκπαιδευτικό πρόγραμμα ολοκληρώνεται στις 13:00, εκτός από την Παρασκευή.

Η Παρασκευή αφιερώνεται στα έργα των παιδιών με επίσημους προσκεκλημένους τους γονείς και τους φίλους. Στις 14.00, τα παιδιά εκθέτουν τις δικές τους κατασκευές, τις δικές τους ζωγραφιές, παρουσιάζουν μικρές θεατρικές παραστάσεις, παίζουν παραδοσιακά παιχνίδια, χορεύουν, κ.ά.

Όσα παιδιά παραμείνουν μετά τις 13.00, γευματίζουν και στη συνέχεια απασχολούνται με διάφορες δημιουργικές δραστηριότητες, αλλά έχουν και ελεύθερο χρόνο για ομαδικά παιχνίδια έως τις 16:00.

b) Daten erklären

Informationen aus Zahlen (Grafiken, Diagrammen usw.) erklären

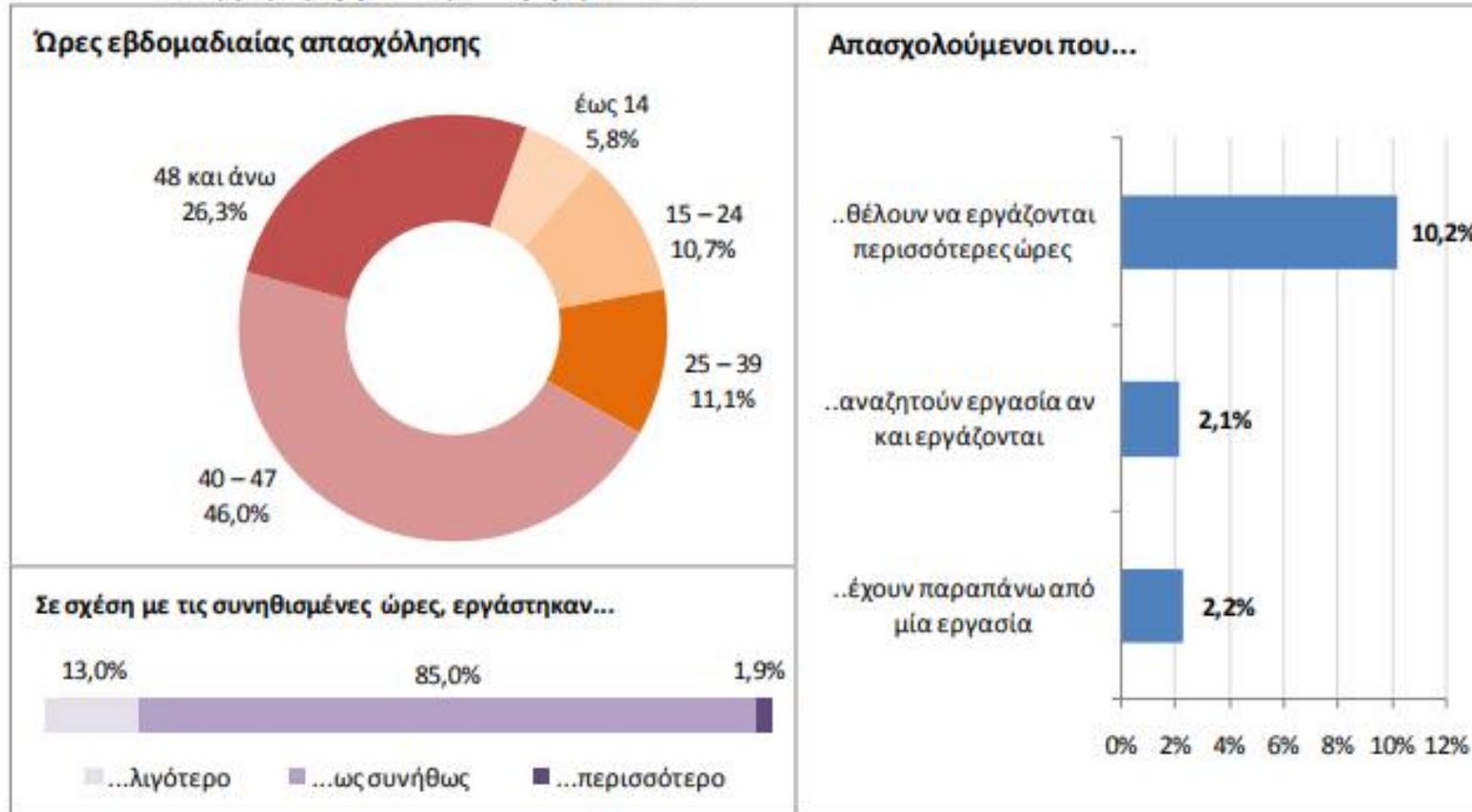
- Beschreibung grafischer Darstellungen zu vertrauten Themen
- Darstellung von Trends in Grafiken
- Kommentieren von Balkendiagrammen
- Auswahl und Interpretation der wichtigsten Punkte grafisch dargestellter empirischer Daten

Entwickeln Sie auf der Grundlage des folgenden Textes eine sprachmittelnde Sprachaktivität
(Ziel: Daten erklären)

Entwickeln Sie auf der Grundlage des folgenden Textes eine sprachmittelnde Sprachaktivität (Ziel: Daten erklären)

Γράφημα 4. Ώρες εργασίας, ύπαρξη δεύτερης εργασίας, επιθυμία για περισσότερες ώρες εργασίας και αναζήτηση εργασίας, Δ' τρίμηνο 2018.

Literatur

- Council of Europe (2020): Gemeinsamer Europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lernen, lehren, beurteilen. Begleitband. Stuttgart: Ernst Klett Sprachen
- Europarat (2001): Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lernen, lehren, beurteilen. In: <https://www.goethe.de/z/50/commeuro/deindex.htm> (Stand: 19.3.21)
- Kontomitrou, Nancy (2022): „Die Förderung grenzenloser Kommunikation im DaF-Unterricht - theoretische Dimensionen und didaktische Konzepte“. In: Tinnefeld, Thomas (Hrsg.) unter Mitarbeit von Katja Lochtman: Befähigung zu grenzenloser Kommunikation: Ansätze – Methoden - Verfahren. Saarbrücker Schriften zu Linguistik und Fremdsprachendidaktik (SSLF), Bd. 13. Saarbrücken: htw saar, 15-29. In: https://books.google.gr/books?id=CQaqEAAAQBAJ&lpg=PA1&pg=PA1&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

Internetquellen

- <https://www.news247.gr/kairos/kairos-aithrios-me-thermokrasia-eos-28-vathmous/>
- <https://www.eea.gr/arthra-eea/sto-187-i-anergia-sto-d-trimino-tou-2018/>
- <http://www.gs.uoa.gr/proboli-newn/prosoxh-allages-sto-programma-ma8hmatwn.html>
- <https://www.minedu.gov.gr/themata-kpg>
- <http://www.gs.uoa.gr/anoiktes-pyles.html>